

19. 8. 2019

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nová směrnice o restrukturalizaci a insolvenční přinese přístup podnikatelů - fyzických osob k úplnému oddlužení

Dne 16. července 2019 vstoupila v platnost nová směrnice o restrukturalizaci a insolvenční (dále jen „Směrnice“).[1] Neuběhly ani tři měsíce od okamžiku, kdy nabyla účinnosti rozsáhlá domácí novelizace oddlužení, a je zřejmé, že v příštích dvou letech dojde v této oblasti k dalším změnám.[2] Přitom lze očekávat, že se nebude jednat pouze o kosmetické úpravy.

Nejprve je nutné říci, že Směrnice míří výlučně na právnické osoby a podnikající fyzické osoby (podnikatele - fyzické osoby). Z její působnosti jsou kromě dalších výjimek vyloučeny fyzické osoby, které nevykonávají obchod, živnost, řemeslo nebo povolání, proto se Směrnice nedotkne přímo dlužníků - spotřebitelů. Hlavními dvěma cíli Směrnice jsou (i) vytvoření rámců preventivní restrukturalizace zahrnujících také mechanismy včasného varování před blížícím se ekonomickým nezdarem dlužníka, a (ii) zajištění přístupu podnikatelů - fyzických osob k úplnému oddlužení.

Tento článek se zabývá druhou oblastí, v rámci níž Směrnice ukládá členským státům povinnost vytvořit pro podnikatele - fyzické osoby nacházející se v úpadku - alespoň jeden způsob, jakým mohou dosáhnout úplného oddlužení. Úplným oddlužením se přitom v kontextu Směrnice rozumí zrušení možnosti vymáhat na podnikatelích - fyzických osobách nesplacené pohledávky nebo zrušení nesplacených pohledávek jako takových v rámci zpeněžení majetku či splátkového kalendáře anebo kombinací obou možností. Dalším důležitým aspektem, který přináší Směrnice, je omezení maximální doby, po jejímž uplynutí musí být podnikatelé - fyzické osoby v případě splnění podmínek zcela (úplně) oddluženi. Tato doba nesmí přesáhnout tři roky počínaje dnem rozhodnutí soudu, kterým se potvrzuje splátkový kalendář, resp. dnem, kdy se zahájí jeho plnění, nebo dnem rozhodnutí soudu o zahájení jiného postupu než je plnění splátkového kalendáře.

Z obecné povahy směrnic vyplývá, že je v diskreci každého státu, jakou cestu k dosažení stanoveného cíle zvolí, a jaké konkrétní legislativní úpravy v národním právu provede. V domácím prostředí bude jistě ožehavým tématem, jakým způsobem bude zajištěna možnost úplného oddlužení podnikatelů - fyzických osob. Zvláště vzpomeneme-li si na vývoj legislativy a soudní praxe v otázce možnosti oddlužení v případě dluhů vzniklých z podnikání. Hlavní část transpozice Směrnice do národních právních úprav má proběhnout do 17. července 2021, některé vybrané části pak do 17. července 2024, resp. do 17. července 2026.

Připomeňme, že Směrnice ze své působnosti výslovně vylučuje nepodnikající fyzické osoby. Jelikož často nelze jasně rozlišit mezi dluhy, které vznikly podnikateli - fyzickými osobami během výkonu

obchodu, živnosti, řemesla nebo povolání, nebo které jí vznikly mimo tyto činnosti, apeluje Směrnice na členské státy, aby tuto Směrnici týkající se oddlužení začaly co nejdříve uplatňovat i na spotřebitele. Bylo by totiž nežádoucí, pokud by podnikatelé - fyzické osoby museli absolvovat samostatné postupy s různými podmínkami přístupu a dobami oddlužení, aby se zbavili svých dluhů vyplývajících z podnikání nebo jiných dluhů, které z podnikání nevyplývají.[3]

Z výše uvedeného je zřejmé, že Směrnice preferuje vytvoření jednoho postupu, v rámci něhož může být podnikatel - fyzická osoba (úplně) oddlužen bez ohledu na to, zda část jeho dluhů vznikla mimo souvislost s jeho podnikatelskou činností či se jedná o spotřebitelské dluhy. Na toto „podnikatelské“ oddlužení se přitom musí vztahovat zmíněné tříleté omezení, v rámci něhož musí při splnění podmínek úplné oddlužení proběhnout.

Pro českého zákonodárce se tak nabízí dvě možnosti transpozice Směrnice - zaprvé může být vytvořen zcela nový institut „podnikatelského“ oddlužení, a to vedle současné úpravy oddlužení, anebo zadruhé může dojít k (další) novelizaci dosavadní úpravy oddlužení a jejího rozšíření na podnikatele - fyzické osoby. Obě varianty však nicméně vyžadují, aby byla zároveň v souladu se Směrnicí omezena délka takového řízení na tři roky.

Bez ohledu na to, jakou cestou se zákonodárce nakonec vydá, bude nezbytné se vypořádat také s tím, že „slepá“ transpozice Směrnice by bez navazujících změn vytvořila stav, kdy by standardní oddlužení pro nepodnikatele, včetně spotřebitelů mohlo dle současné právní úpravy trvat pět a někdy i více let, přičemž podnikatelé - fyzické osoby by mohly dojít oddlužení již během tří let. Taková diskrepance by mohla vést k tomu, že by spotřebitelé účelově zahajovali podnikatelskou činnost, aby díky dluhům vzniklým z takové činnosti splnili podmínky pro „podnikatelské“ oddlužení, které by mohlo probíhat nejvýše tři roky.

Z obou možností se zdá být vhodnější začlenit oddlužení podnikatelů - fyzických osob do stávající úpravy oddlužení v insolvenčním zákoně a pomocí dílčích výjimek vytvořit podmínky pro oddlužení podnikatelů - fyzických osob v rámci jediného řízení a současně omezit dobu, v níž lze dojít úplného oddlužení, na nejvýše tři roky.

Mgr. Martin Heinzl,
advokát

[PEYTON legal advokátní kancelář s.r.o.](#)

Futurama Business Park
Sokolovská 668/136d
186 00 Praha 8 - Karlín

Tel.: +420 227 629 700
E-mail: info@plegal.cz

[1] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1023 ze dne 20. června 2019 o rámcích preventivní restrukturalizace, o oddlužení a zákazech činnosti a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení a o změně směrnice (EU) 2017/1132 (směrnice o

restrukturalizaci a insolventi)

[2] Členské státy jsou povinny s výjimkou několika ustanovení promítnout směrnici o restrukturalizaci a insolventi do národní legislativy nejpozději do 17. července 2021

[3] Bod 21 preambule směrnice o restrukturalizaci a insolventi

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?](#)
- [Srážka za prodej v insolventi při ocenění majetkové podstaty](#)
- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolventi - judikaturní závěry](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)